

Л. Дем'яненко,
стар. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу ФПУ,
канд. філол. наук

ВІЙСЬКОВА ДОПОМОГА УКРАЇНІ НА НОВОМУ ЕТАПІ: ДОМОВЛЕНOSTІ ЗІ США ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМ ППО PATRIOT

Опубліковано: Дем'яненко Л. Військова допомога Україні на новому етапі: домовленості зі США щодо забезпечення систем ППО Patriot. Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни. Інформаційно-аналітичний бюлетень. 2026. Випуск 16 (191). С. 48-52.

Від початку повномасштабного російського вторгнення одним із найскладніших викликів для української системи протиповітряної та протиракетної оборони залишається протидія балістичним ракетами. На даний момент, Україна не може збивати балістику через дефіцит ракет для Patriot. Їхнє перехоплення потребує високотехнологічних засобів і спеціалізованих ракет-перехоплювачів, якими володіє обмежене коло держав. Отже, одним із головних пріоритетів є посилення протибалістичного захисту, оскільки з початку 2026 року поставки відповідних ракет скоротилися приблизно втричі. Президент України Володимир Зеленський зазначив, що, ймовірно, це пов'язано насамперед із бойовими діями на Близькому Сході.

Тому, одним із ключових шляхів розв'язання цієї проблеми є залучення держав, які мають відповідні антибалістичні системи та ракети. Насамперед, йдеться про Сполучені Штати, з якими Україна продовжує працювати над посиленням протиракетної оборони.

Київ розширює міжнародні переговори щодо забезпечення України ракетами-перехоплювачами. Паралельно зі Сполученими Штатами Україна продовжує активні переговори з іншими міжнародними партнерами щодо збільшення кількості ракет-перехоплювачів для систем Patriot. За словами Президента України Володимира Зеленського, Німеччина та Польща мають відповідні боєприпаси та розглядають можливість їх передачі Україні. Водночас Київ проводить консультації з низкою інших європейських і

близькосхідних держав, намагаючись залучити додаткові ресурси для посилення української протиповітряної та протиракетної оборони. Такий підхід свідчить про прагнення України диверсифікувати джерела постачання критично важливих засобів ППО та сформувати стійкішу систему міжнародної підтримки у протидії ракетним загрозам.

«Сьогодні Повітряні Сили – це значно більше ніж один із видів військ. Це складова нашого захисту, яка багато в чому реально визначає перебіг цієї війни. Українці не віддали і не віддають росіянам своє небо. І один з найбільш вагомих результатів нашого народу за час повномасштабної війни. Ми не дали знищити наші Повітряні Сили та змогли розвинути їх так, що Росія регулярно втрачає свої літаки», – сказав президент (suspilne.media).

Володимир Зеленський зазначив: тепер, коли масовані удари по Україні лишаються «єдиною і останньою ставкою» Путіна, українська авіація знищує російські крилаті ракети та намагається перехоплювати балістичні цілі, – і, за його словами, «це вдається, коли дивізіони наших «Петріотів» не пусті» (suspilne.media).

Під час зустрічі з президентом Сербії Александаром Вучичем у суботу, 8 серпня, президент України Володимир Зеленський заявив, що Україна досягла домовленостей зі Сполученими Штатами про щомісячні поставки ракет для комплексів Patriot, однак, наявних обсягів недостатньо (nv.ua).

«Ми знаємо, що Сполучені Штати Америки стараються розширити виробництво і задовільнити цей попит, але – це час. Дуже складно, але це час, і, якщо чесно, багато в чому – політика. Допомога Петріотами – це завжди політичні рішення, за які доводиться боротись. Також Європа має свої антибалістичні системи і буде більше, теж з часом. Але, зважаючи на реальну ситуацію в світі, зараз ми можемо сказати, що кожен антибалістичний проєкт потрібен. Жоден з тих, які існують на цей час, не є спробою когось витіснити чи щось замінити. «Фрея» суттєво доповнить, посилить спроможності, і як і є, і які ще будують», – сказав Зеленський. Президент закликав послів України

підключитися активніше до роботи на цьому напрямку, щодо проєкту антибалістики – української й європейської (unian.ua).

Ще 30 липня на брифінгу польський прем'єр-міністр Дональд Туск заявив, що «Я знаю, що сьогодні, можливо, не дуже модно добре говорити про Україну, але я знаю – і це набагато важливіше, – що безпека Польщі безпосередньо залежить від ефективних дій українських військ, зокрема й у повітрі. Якби українці мали набагато більше того, про що вони постійно просять, то, можливо, ця балістична ракета не влучила б у Польщу... Адже що більше ракет Україна збиває над своєю територією, то менша загроза лишається для Польщі», – сказав Туск (news.liga.net).

На сьогодні ефективність точного спостереження за ракетами та їх збиття для «Петріотів» становить близько 50 %, а щодо інших засобів – приблизно 30 %. Він підкреслив, що бажає якнайкраще захистити Польщу. Тож в інтересах Варшави – підтримати Україну, яка напряду знищує російські повітряні цілі.

«Тож я, парадоксально, після цієї події разом із [міністром оборони Косіняком-Камишем] розглядатиму можливість якнайшвидшого надання подальшої допомоги Україні, окрема й додатковими «Петріотами», якщо буде така потреба, адже нашою метою є те, щоб Україна не програла цю війну», – сказав Туск і додав, що з главою МО вони «зроблять усе», аби в питаннях війни з РФ Україна отримала від Польщі всю можливу допомогу (news.liga.net).

Наприклад, Нідерланди не можуть надати Україні додаткові ракети-перехоплювачі до систем протиповітряної оборони Patriot зі своїх запасів, але готові розглядати варіанти підтримки української ППО, – заявив речник Міноборони Нідерландів Кеес Бакхейс: «Ми вже передали ракети до систем Patriot і наразі не маємо можливості надати більше ракет із наших наявних запасів. Водночас ми відкриті до розгляду будь-яких варіантів, які допоможуть Україні захистити своє небо і своїх людей. Протиповітряна оборона була

одним із ключових напрямів нашої військової підтримки й залишатиметься таким і надалі» (suspilne.media).

Також у Міноборони Нідерландів заявили, що надають Україні три мільярди євро на рік військової допомоги. Зазначено, що ця підтримка гарантована до 2029 року.

Відтак, питання посилення української протиповітряної оборони не обмежується лише отриманням додаткових систем і ракет від партнерів.

Володимиром Зеленським ще за президентства Джо Байдена порушував питання надання Україні ліцензії на виробництво ракет для систем Patriot. Українська сторона зверталася з відповідною пропозицією до тодішнього міністра оборони США Ллойда Остіна та радника з національної безпеки Джейка Саллівана, але американська адміністрація відхилила цей запит не пояснивши причин. Вперше Президент України звернувся до США з проханням дозволити Україні самостійне виробництво таких ракет ще у перший рік повномасштабного російського вторгнення.

Згодом, на спільному брифінгу після зустрічі з президентом України Володимиром Зеленським на полях саміту НАТО президент США Дональд Трамп оголосив намір надати Україні ліцензії на самостійне виробництво ракет до зенітних ракетних комплексів (ЗРК) Patriot, які критично важливі для протидії балістичним ударам з боку Росії. За словами Трампа, Вашингтон має намір поділитися технологіями та надати офіційне право на випуск дефіцитних боєприпасів для ППО безпосередньо в Україні. Крім того, американська сторона готова надати необхідний супровід, попри високу технологічну складність цих процесів ([dw.com](https://www.dw.com)).

28 липня Зеленський порушив питання ліцензії під час досить дружньої зустрічі з президентом США Дональдом Трампом у Білому домі. Темою зустрічі був запит президента України на ліцензію на виробництво ракет-перехоплювачів класу «земля-повітря» Patriot. Але через два дні після зустрічі Трамп наполегливо намагався применшити будь-які позитивні очікування, які він міг би викликати в Києві.

Уже 8 серпня Зеленський заявив, що домовився з Трампом про надання ліцензій. Водночас на момент публікації матеріалу Вашингтон офіційно не підтвердив, що рішення про ліцензійну угоду вже ухвалене (glavnoe.in.ua).

На цей момент Трамп вже мав іншу думку: «Це дуже незвичайна зброя», – сказав Трамп про систему Patriot в інтерв'ю Financial Times , і «ми повинні бути трохи обережними з тим, кому ми видаємо ліцензії». Чи малося на увазі, що Україні не варто довіряти? (theatlantic.com).

Згідно з офіційними заявами, американські оборонні концерни Raytheon та Lockheed Martin висловили свої застереження через «ризики крадіжки інтелектуальної власності та несанкціонованої передачі технологій». Втім, The Atlantic із посиланням на чиновника від Республіканської партії на Капітолійському пагорбі повідомило, що справжньою причиною занепокоєння компаній є страх конкуренції з українськими виробниками. За словами співрозмовника видання, концерни побоюються, що українські компанії «знайдуть спосіб удосконалити Patriot, а потім виробляти їх масово й набагато дешевше, ніж це роблять наявні лінії у США» (zaxid.net).

Утім, на думку, кандидата політичних наук, доцента Київського національного університету імені Тараса Шевченка Ігора Рейтеровича, «...швидкість реалізації цього рішення потрібно не переоцінювати. Це більше символічна історія. Насамперед це сигнал Російській Федерації: дивіться, що може бути далі. Однак очевидно, що Україні знадобиться багато часу, щоб реально налагодити таке виробництво», – каже він. На думку Рейтеровича, Білий дім насамперед демонструє Кремлю, що не збирається залишати Україну без підтримки. «Це сигнал про те, що ми з Україною, що ми її підтримуватимемо. Якщо не сьогодні, то в майбутньому Україна вироблятиме Patriot. Саме це і має стати пересторогою для Росії», – прокоментував експерт. (dw.com).

І все ж таки, на даний час, активно обговорюється питання передачі Ракети до систем протиповітряної оборони Patriot для України. Ці ракети

можуть виробляти на території Німеччини або іншої європейської країни. Про це пише британське видання The Telegraph, повідомляє FREEDOM (uatv.ua).

Видання зазначає, що у разі надання Києву ліцензії неясно, де саме розгорнуть виробництво, адже такі об'єкти стануть пріоритетними цілями для російських ударів. За наявними даними, ідею перенесення потужностей до ЄС підтримує заступник глави Пентагону з політичних питань Елбрідж Колбі. Втім, експерти та інсайтери наголошують: цей процес потребуватиме багато часу і ще більше ускладнить ліцензування. До того ж Німеччина, яка має ліцензію на виробництво ракет Patriot, досі не завершила будівництво свого нового заводу. У Конгресі наполягають на тому, що Білий дім і Пентагон мають діяти якнайшвидше, адже через щоденні російські удари по цивільних об'єктах в Україні гинуть люди (uatv.ua).

Останнім часом росіяни посилили повітряний терор проти українських міст, а Україна не може повноцінно збивати балістичні ракети через дефіцит ракет для Patriot. Коментуючи наслідки одного з обстрілів, президент Володимир Зеленський закликав партнерів не затримувати надання перехоплювачів балістики, наголошуючи, що «зволікання коштує українцям життів» (mind.ua).

Таким чином, потреба України в боєприпасах залишається значно вищою за наявні обсяги поставок, що зумовлено обмеженими запасами партнерів та їхнім залученням до забезпечення власних оборонних потреб і підтримки інших держав у межах міжнародних зобов'язань. А забезпечення України сучасними засобами ППО залишається одним із ключових напрямів міжнародної військової підтримки, від якого значною мірою залежить спроможність держави протистояти ракетним і балістичним загрозам.